

[Hans Rasmussen.]

virksomheder, der havde et højere udbytte end 5 pct., uden videre skulle henlægge halvdelen af det merudbytte, der fremkom herudover, til sociale velfærdsforanstaltninger. Forslaget tilsigtede, at disse sociale fonds skulle anvendes til erstatning for tabt arbejdsfortjeneste til arbejdere, der af en dem utilregnelig årsag, f. eks. på grund af sygdom eller ulykke, ikke kunne passe deres arbejde. De opsparede fonds skulle videre anvendes til pension til gamle arbejdere, til oprettelse af børnehaver og vuggestuer, ja, kort sagt til finansiering af de sociale opgaver, som i stigende grad dukker frem under vore moderne, tekniske produktionsformer. Administrationen ville vi nok finde frem til en ordning af.

Den dybere betydning, der ligger i det radikale venstres forslag, kan jeg helt anerkende, for det er givet, at skal man i det moderne produktionsliv stimulere de enkelte arbejders interesse, må der være et incitament. Arbejderne bør overbevises om, at den økonomiske og sociale uretfærdighed, der i øjeblikket er tilstede derigennem, at virksomhederne tager hovedparten, medens lønarbejderne kun kan få det tilstået, som arbejdsgiverne absolut er pisket til at give dem, må udlignes på en rimeligere og retfærdigere måde.

Det er vist ikke for meget sagt, at hovedparten af navnlig vore gamle virksomheder efterhånden har indtjent større beløb til de enkelte aktionærer, end disse nogensinde har placeret i virksomhederne. Udvidelser, moderniseringer, nyanskaffelser o. s. v., som mange gange senere har fundet sted, tilskrives meget naturligt egenkapitalen, som arbejderne i virksomhederne har været med til at frembringe, og som de faktisk burde have deres rimelige andel af.

Derfor burde arbejdsgiverne ikke alene gøres pligtige til at yde de overenskomstmæssige arbejds lønninger, men de burde også, og da navnlig nu i kontakttidens tidsalder, erkende, at arbejderne både socialt, økonomisk og retmæssigt bør have en anden placering end den, de i øjeblikket indtager indenfor dansk erhvervsliv. Når en virksomhed arbejder med et stort antal lønmodtagere, er den private karakter efterhånden gået fløjten, og for samfundet som helhed er det jo ikke ligegyldigt, på hvilken

måde dispositionerne træffes i vore større og mindre virksomheder.

Ud fra disse betragtninger kan det fremsatte lovforslag måske blive anledning til, at vi fordomsfrit i et udvalg kan få lejlighed til at drøfte nogle af de vigtigste problemer, som det i det moderne samfund synes vanskeligt at få løst på en retfærdig måde. Ud fra den erkendelse, som man fra alle sider er nået til, at det moderne arbejdsmarked indtager den mest centrale plads i vort samfunds vigtigste anliggender, finder jeg det helt rimeligt, at vi drøfter tingene. Kan der opnås enighed om et forslag til løsning af produktionens sociale problemer som det, jeg i mine bemærkninger har antydnet, er det ikke alene min, men også mit partis almindelige mening, at det i høj grad vil være medvirkende til fremme af produktionen i vort land.

Lorentzen: Det ærede medlem hr. Hans Rasmussen var inde på kapitalens udbytning. Det var nu lidt uforsigtigt, særlig da det ærede medlem gik ud fra, at 5 pct. var et passende udbytte af en aktie, al den stund man i dag kan opnå ca. 7 pct. ved at købe statsobligationer.

Hvis man tager børslisten og betragter disse selskaber over en længere årrække, tror jeg, man tør sige, at de i virkeligheden ikke har afkastet et større udbytte end det, man kan få ved køb af obligationer, og de fleste vil dog vist erkende, at den kapital, der går til stiftelse af nye selskaber, det er den, der er i skyttegravene, det er den, der må tage kløene, og derfor må den også have chance for at få en gevinst. Man må heller ikke glemme, at udbyttet er stærkt varierende, men prøv dernæst engang at se listen over aktieselskaberne igennem, tag de største og mest bekendte af dem, og man vil snart opdage, hvor mange af dem der i årenes løb har måttet nedskære kapitalen. Der er Aarhus Olie, der er B. & W., det er en hel lang række, og man vil heraf se, at det er et meget ringe udbytte, der i virkeligheden er blevet aktionærerne til del. Forholdet er nemlig det her i dette land, at aktionærer er det mest tålsomme folkefærd, der findes. Det er gamle koner og gamle mænd, der sidder rundt om på generalforsamlingerne. Prøv at se, hvor mange aktionærer der møder op på generalforsamlingerne — det er